గణాచారి

"మళ్ళీ నీ కిదేం బుద్ధిరా?" చలపతి కొయ్యపెట్టె తెరిచి, పెళ్లినాడు అత్తగారు పెట్టిన అత్తాకోడలంచుకండువా తీసి భుజంమీద వేసుకోబోతూ ఆగిపోయాడు.

వెనక నిల్చున్న తల్లి వాలకం మనసులో మెదలుతూ వుంటే గుండె దడదడలాడింది.

"పెద్దదాన్ని ఎందుకు చెప్తున్నానో విను. పెద్దవాళ్ళ మాట విని చెడ్డవాళ్ళు లేరు."

కెనడియన్ ఇంజన్‌లా మంగమ్మ చేస్తున్న రొదకు చలపతి హృదయం కాలవమీద వంతెనలా గజగజలాడిపోయింది.

'నువ్వా గడప తొక్కితే నీకూ, నాకూ ఇక ఇంతే!'

మంగమ్మ నోరంటే నోరు కాదు. మనిషికంటే నోరే పెద్దది.

మంగమ్మకు ఇరవై ఏళ్ళు నిండకుండానే భర్తపోయాడు. ఆమె అదృష్టం బాగుండి అప్పటికే ఓ కాయ కాసింది.

మంగమ్మ భర్త పోయాడనే వార్త అందడమే అలస్యంగా పిండాకూడు చుట్టూ చేరే కాకుల్లా అయినవాళ్ళూ, కానివాళ్ళూ ఆమె చుట్టూ వచ్చి చేరారు. పోటీలమీద ఆమెను ఆదుకొనే ప్రయత్నాలు చేశారు.

'ఆడకూతురు. చిన్న వయస్సు. భర్త చచ్చి పుట్టెడు దుఃఖంలో వుంది. ఇరవై ఎకరాల మాగాణి-దొడ్లూ-దోవలూను. ఎవరూ ఆదుకోకపోతే ఏమైపోతుంది?' ఆమె చుట్టూ చేరినవాళ్ళ ఆలోచనలు ఇలా వుంటే-

మంగమ్మకు మాత్రం వాళ్ళ సహాయం అక్కరలేదనిపించింది.

'వెధవ సంత, గుంటనక్కలు. తేరగా వచ్చిందని మింగడానికి చేరారు. వీళ్లంతా తనకు సహాయం చెయ్యడానికి వచ్చారా? గద్దల్లా అందినంతవరకు తన్నుకెళ్ళడానికి వచ్చారు. తన దగ్గరా వీళ్ళ వేషాలు?' వాళ్ళ మాటలు వింటూ మనసులో అనుకొనేది మంగమ్మ.

పెద్దదినం కాగానే ఎక్కడివాళ్ళనక్కడ తరిమేసింది. పుట్టింటివాళ్ళనుకూడా నమ్మలేకపోయింది.

'ముదనష్టపోళ్ళు. అయినకాడికి ఏసుకుపోదామని తగలడ్డారు. మాయదారి సంత. పీడా విరగడైంది.' మంగమ్మ మెటికలు విరిచింది.

పాతికేళ్ళుగా మంగమ్మ ఇంటిమీద కాకి వాలకుండా ఆస్తిని కాపాడుకుంటూ వచ్చింది. సమస్యలు ఎదురైనప్పుడల్లా మంగమ్మను ఆమె నోరే ఆదుకుంది.

ఆ నోటికి భయపడే అటు అత్తింటివాళ్ళు, ఇటు పుట్టింటివాళ్ళు భళ్ళున పగలేసిన కుండపెంకుల్లా చెల్లాచెదరైపోయారు.

ఆమె కొడుకు చలపతిని పెద్దపులుల్లా నోరు తెరుచుకొనివున్న వారసులనుంచి ఆ నోటితోనే కాపాడుకొంటూ వచ్చింది. అంతేకాదు, కొడుకును కొంగుచాటునే పెంచింది. బయటి ప్రపంచం తెలియకుండా పెంచింది. బడికి పంపకుండా ఇంట్లోనే పంతుల్ని పెట్టి రాయడం, చదవడం నేర్పించింది. బయటకి వెళితే తన కొడుకును తనకు కాకుండా చేస్తారనే భయం పట్టుకుంది మంగమ్మకు. చలపతి మంగమ్మ కొడుకుగానే పెరిగి పెద్దవాడయ్యాడు.

లోకం పోకడ తెలియని చలపతి-ఆడ పెత్తనంలో పెరిగిన చలపతి నాసిరకం వాజమ్మలా తయారయ్యాడు.

పాతికేళ్ళు నిండిన చలపతికి మంచి సంబంధమే చూసి పెళ్ళి చేసింది మంగమ్మ.

భద్రయ్యకు ఇద్దరు కొడుకులూ ఇద్దరు కూతుళ్ళూ. ఊళ్ళో సంబంధం అని, కూతురు తన కళ్ళముందే వుంటుందని చలపతికిచ్చి రంగ రంగ వైభవంగా పెళ్ళి చేశాడు భద్రయ్య.

అల్లుడికిస్తానన్న ఐదెకరాల మాగాణి కూతురిపేర రాశాడు భద్రయ్య. దానికి కారణం లేకపోలేదు. కూతురు పుట్టినప్పుడు తెనాలి వెళ్ళి జాతకం రాయించాడు. జాతకం చూసిన సిద్ధాంతి ఆమెకు వైధవ్యం వుందనీ, సంతానయోగంకూడా లేదనీ చెప్పాడు. భద్రయ్య గుండె చెరువయింది. ఆ జాతకం అక్కడే చింపి పారేశాడు. ఆ రహస్యం భార్యకుకూడా చెప్పకుండా గుండెలోనే దాచుకొన్నాడు.

భద్రయ్య తన కొడుక్కు ఇస్తానన్న పొలం కూతురి పేర రాశాడన్న వార్త మంగమ్మ చెవిన పడింది.

మంగమ్మకు అరికాలి మంట నెత్తికెక్కింది. ఆమె నోటికి పని తగిలింది.

'ఔరా భద్రయ్యా! ఎంత గుండెలు తీసిన బంటువురా? నా కొడుక్కి ఇస్తానన్న పొలం నీ కూతురి పేర రాస్తావా? నా కొడుకు అమాయకుడనేగా నీ ధీమా? నాకు అడిగే దిక్కు లేదనేగా నీ ధైర్యం? నేనూ చూపిస్తా ఈ మంగమ్మంటే ఏమిటో?'

కోడల్ని పంపించవద్దని భద్రయ్యకు కబురు పంపింది.

"పోనియ్యమ్మా! ఎవరి పేర వుంటేనేం? ఎటు తిరిగీ తినేది నీ కొడుకు బిడ్డలేగా?" అన్నాడు భద్రయ్య రాయబారిగా వచ్చిన రామయ్య.

"చాల్లేవయ్యా మహా చెప్పొచ్చావ్! ఆ గడ్డి ఏదో ఆ భద్రయ్యకే పెట్టకపోయావ్? ఆడదాన్ననీ, ఒంటరిదాన్ననీ ఆ వార్త నాదాకా మోసుకొచ్చావా? ఏం పెద్దమనిషివయ్యా?" గయ్యిన లేచింది మంగమ్మ.

మంగమ్మ నోటి ధాటికి తట్టుకోలేక పై పంచె దులిపి భుజాన వేసుకొని నిలబడ్డాడు వచ్చిన పెద్దమనిషి.

"ఇదుగో రామయ్యా! మా చలపతిపేర ఆస్తి రాస్తాడా సరేసరి. లేదా కూతుర్ని శాశ్వతంగా ఇంట్లోనే పెట్టుకోమను. ఆఁ! తెగతెంపులు అయిపోయినట్లేనని చెప్పు" అన్నది మంగమ్మ.

చూస్తూ చూస్తూ కూతురి కాపురంలో బొగ్గులు చల్లడం భద్రయ్యకు బాధ

కలిగించింది. 'కానీ, అల్లుడిపేర ఆస్తి రాస్తే, రేపు అతడుకాస్తా గుటుక్కుమంటే కూతురి బతుకు ఏం కాను? అన్నదమ్ములు చూస్తారా?'

కథ అడ్డం తిరిగింది. భద్రయ్య ససేమిరా అన్నాడు. మంగమ్మ మొండికేసింది. ఆ ఇంటి కాకి ఈ ఇంటిమీద వాలడంలేదు. భద్రయ్య ఇంట్లోవాళ్ళు మంగమ్మ వుండే మెరకవీధికి రావడానికి భయపడుతున్నారు. పొద్దున్నే అర కిలో బియ్యం అల్పాహారంకింద ఆరగించి, వాకిట్లో కూర్చుని వచ్చేపోయేవాళ్ళను పిలిచి కూర్చోబెట్టి పంచాంగం విప్పుతుంది మంగమ్మ.

ఆరు నెలలు గడిచాయి. మొదటి మూడు నెలలూ మామగారిమీద అలగడం సరదాగానే అనిపించింది చలపతికి. రాను రాను భార్యా వియోగం భరించరానిదే అయింది. ఓ రోజు సాయంత్రం చలపతి మామగారు వుండే వీధికి వెళ్ళాడు. ఇంటికి బాగా పొద్దుపోయాక వచ్చాడు. కొడుకు వాలకం చూడగానే మంగమ్మకు అర్థం అయింది.

"ఎక్కడ చచ్చావురా?" మంగమ్మ గుడ్లెర్రజేసింది. చలపతి నీళ్లు నమిలాడు. దిక్కులు చూస్తూ బిక్కపోయి నిల్చున్నాడు.

"సిగ్గులేకపోతే సరి. ఇకనుంచి చీకటి పడగానే ఇంటికి చావు" అన్నది మంగమ్మ మండిపడుతూ.

కొడుకు తన పట్టునుంచి జారిపోతున్నట్లు అనిపించింది మంగమ్మకు. కోడలు గంగాభవానిమీద పళ్లు నూరింది. భద్రయ్యను దుమ్మెత్తిపోసింది. ఆరోజునుంచి మంగమ్మ కొడుకును వెయ్యి కళ్ళతో కనిపెడుతూ వుంది.

ఒకరోజు వీధి భాగవతం చూసివస్తానని వెళ్ళిన చలపతి మామగారింటికి వెళ్ళాడు. తెలతెలవారుతూ వుండగా ఇంటికి చేరాడు.

అల్సేషియన్ డాగ్‌లాంటి మంగమ్మ, కొడుకు ఎక్కడికెళ్ళాడో ఇట్టే వాసన పట్టేసింది.

తెల్లవారి కొడుకు చేతికి ఓ ఏభై రూపాయల నోటు అందించి అన్నది – "తెనాలి వెళ్ళి సినిమాచూసి సర్దాగా తిరిగి రారా నాయనా!"

ఏనాడూ తల్లి చలపతి చేతిలో పది రూపాయలు పెట్టి ఎరగదు. ఒక్కసారి ఏభై రూపాయల నోటు చేతిలో పడగానే చలపతి ఆనందంతో ఉక్కిరిబిక్కిరి అయిపోయాడు.

ఇప్పుడు చలపతి పని పైలాపచ్చీసుగా వుంది. పుష్కలంగా డబ్బు అందుతుంది. అప్పుడప్పుడు రాత్రిళ్లు కూడా తెనాలిలోనే మకాం పెడుతున్నాడు. మంగమ్మ అదేమని అడగడంలేదు. భద్రయ్యమీద కసి తీర్చుకుంటున్నందుకు మంగమ్మకు తృప్తిగా వుంది. చలపతి పూలరంగడిలా తయారయ్యాడు. గ్లాస్కో పంచె కట్టుకొని, బూట్లు వేసుకొని, కాళ్ళు ఎత్తెత్తి వేస్తూ నడుస్తూ వుంటే వూరివాళ్ళు నోళ్ళు తెరుచుకొని చూడసాగారు.

చలపతి మనసులోనుంచి గంగాభవాని బొమ్మ సినిమా రీలులా ఫేడ్ అవుట్ అయిపోయింది. మంగమ్మ కొడుక్కి రెండోపెళ్ళి చేసే ప్రయత్నంలో వుందని విన్న భద్రయ్య నిప్పులు తొక్కాడు.

'రెండో పెళ్ళి చేస్తుందా? చెయ్యమను చూస్తా! అమ్మా కొడుకుల్ని జైల్లోకి తోయిస్తా!' రంకెలు వేశాడు భద్రయ్య.

'రెండో పెళ్లి' అన్నమాట విని గంగాభవానికి నవనాడులూ కుంగిపోయాయి. చేతిలోవున్న కోడిపెట్టను అమాంతం నేలకేసి కొట్టింది. కాళ్ళకు చుట్టుకున్న పెంపుడు

పిల్లిని కసితీరా తన్నింది. కసి కసిగా వుంది. చలపతిని తిట్టిన తిట్టు తిట్టకుండా తిట్టాలని వుంది. మంగమ్మ నోటిమీద కసితీరా కొట్టాలని వుంది. గంగాభవానికి అన్నం సహించడంలేదు. నిద్రపట్టడంలేదు. గంగాభవాని గోడకు చేరబడి ఆలోచనల్లో మైమరచి వుంది.

"పాత చీర ఒకటి ఇయ్యండమ్మగోరూ!" అంటూ గణాచారి లోపలకు వచ్చింది. గంగాభవానికి కస్సున కోపం వచ్చింది. "చీరా లేదు గీరా లేదు. పో అవతలకు." కోపంగా అరచింది.

"ఏంది గంగమ్మగోరూ, అట్టా కసురుకొంటారూ? ఈ గణాచారి ముండకు మీరు కట్టి పారేసిన చీర ఇవ్వకూడదా? ఈ ఏడు ఏందోగానీ ఎవర్ని అడిగినా ఇట్టాగే కసురుకొంటున్నారు. ఆ పోలేరమ్మకు కూడా దయ కలగలేదు."

"ఆ పోలేరమ్మనే అడుగు పో." కసికసిగా అన్నది గంగాభవాని.

"పోలేరమ్మ తల్లి దయ లేకుండానే ఇంతకాలం బతికానా?" గొణుక్కుంటూ వెళ్ళిపోయింది నాంచారమ్మ.

ఒకరోజు సుబ్బయ్యగారి చిన్న కొడుక్కి కలరా వచ్చి రాత్రికి రాత్రే చచ్చిపోయాడనీ, ఆ రాత్రే హరిజన వాడలో ఇద్దరు చనిపోయారనీ నాంచారమ్మ చెవిన పడింది. వర్షాకాలం ప్రారంభంలో ఆ ఊళ్ళో అలాంటి అంటువ్యాధులు రావడం మామూలే. రెండు రోజుల్లో పదిమందిదాకా కలరా సోకి చనిపోయారు.

మూడోరోజు ఉదయం పోలేరమ్మ గుడి ముందున్న వేపచెట్టుదగ్గర నాంచారమ్మకు గణం పెరిగింది. జుట్టు విరబోసుకొని ఊగసాగింది.

"అద్దద్దా? ఆఁ-హూఁ! ఇరుచుకుతింటా! నలుచుకుతింటా!" అంటూ అరవ సాగింది. ఊళ్ళో ఈ వార్త పిడకలగూటి పొగలా వ్యాపించింది. జనం నాంచారమ్మ చుట్టూ చేరారు.

నాంచారమ్మ నెత్తిమీద బిందెలకొద్దీ నీళ్లు పోశారు. వేపమండలతో విసిరారు. సాంబ్రాణి పొగ వేశారు.

"ఏం జరిగింది తల్లీ? మా ఊరు ఎందుకొచ్చావ్?" చేతులు జోడించి అడిగాడు ఆ ఊరి పెద్ద.

"ఏం జరిగిందా? ఇంకేం జరగాలిరా! నన్ను మర్చిపోయార్రా! ఆఁ-హూఁ! అద్దద్దా! మిమ్మల్ని నలుచుకుతింటా!" నాంచారమ్మ చేతులు పక్కలకు విరుచుకుంటూ మునికాళ్ళ మీద లేచి నిల్చుంది.

"తల్లీ! అపరాధం జరిగింది. క్షమించు. ఇప్పుడు ఏం కావాలి?" అన్నాడు భక్తి పూర్వకంగా ఊరి పెద్ద.

"ఏం కావాలంటావేందిరా? నాకు కడుపునిండా తిండేది? ఒంటినిండా బట్టేది? ఆహారం కావాలి- కొలవండిరా! కొలుపులు కొలవండి." నాంచారమ్మ ఒంటిమీద అసలే చాలీ చాలని చీరవుంది. దాన్ని మోకాళ్ళపైకి లాక్కుంటూ చిందులు తొక్కడం ప్రారంభించింది.

"తల్లీ! అట్టాగే కొలుచుకుంటాం. శాంతించు తల్లీ!" జనంలోనుంచి అనేక కంఠాలు పలికాయి.

గణాచారి ఊగడం తగ్గింది. జనం బిందెలతో నీళ్ళు గుమ్మరించారు. ఆ మధ్యాహ్నానికే ఆ ఊరికి డాక్టర్ల బృందం వచ్చింది. కలరా తగ్గుముఖం పట్టింది.

పోలేరమ్మ గుడిముందు కోళ్ళూ, ఏటపోతులూ గిల గిల తన్నుకొన్నాయ్. గణాచారి నాంచారమ్మకు ఓ జత అద్దకం చీరెలూ, రవిక గుడ్డలూ ముట్టినయ్. కొలుపులు బ్రహ్మాండంగా జరిగాయి

ఆ తెల్లవారి గణాచారి నాంచారమ్మ భద్రయ్య ఇంటికి వచ్చింది. గంగాభవాని దీర్ఘాలోచనలో వుంది.

"గంగమ్మగోరూ! ఇంత పచ్చడుంటే పెట్టండమ్మా!"

గంగాభవాని త్రుళ్ళిపడింది. నాంచారమ్మను చూడగానే సంతోషంతో ఆమె ముఖం చేటంత అయింది. 'రా! నాంచారమ్మా రా! కూర్చో!' అన్నది గంగాభవాని ఆప్యాయంగా.

"నా తల్లి గదే! నీ కెంత కష్టం వచ్చింది తల్లీ! నా మాట విని ఆ పోలేరమ్మకు మొక్కుకో తల్లీ. ఒక చీరా, రైకా ఇస్తానని మొక్కుకో. నెల తిరక్కుండానే నీ భర్త నీ కాళ్ళమీద వచ్చి పడ్తాడు."

'ఒకటి కాదు, రెండు చీరలిస్తాను. నా కష్టం తీర్చమనవే!'

'మనసులో అనుకొని దణ్ణం పెట్టుకో తల్లీ!'

గంగాభవాని లోపలకెళ్ళి విస్తరాకులో గోంగూర పచ్చడి తెచ్చింది. నాంచారమ్మ పైటచెంగు చాచింది. "నాంచారమ్మా?"

"ఏమిటి తల్లి?"

"ఆ రోజు గణం పెరిగినప్పుడు నిజంగా నీకు ఏమీ తెలియదా?" నాంచారమ్మ కళ్ళలోకి లోతుగా చూసింది గంగాభవాని.

నాంచారమ్మ బిత్తరపోయింది.

"అదేంది గంగమ్మగోరూ 'అట్టా అడిగారూ? తప్పు' ఆ తల్లిని అనుమానించ కూడదు."

"పోనీయ్ ఇది చెప్పు. అలా ఎవరికైనా గణం పెరుగుతుందా?"

'అంతా ఆ తల్లి దయ. ఆ తల్లిమీద గురి వుండాలి.' మరో ప్రశ్నకు అవకాశం ఇవ్వకుండా నాంచారమ్మ వెళ్ళిపోయింది. నాంచారమ్మ వెళ్ళినవైపే గంగాభవాని సాలోచనగా చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

ఇంకా సంక్రాంతి పండుగ వారం రోజులుంది. అప్పుడే చీకటి పడుతోంది. తెనాలి బస్సు దిగి, చలపతి మామగారి వీధిన నడుస్తున్నాడు. బాగా అలసిపోయి వున్నాడు. అడుగులో అడుగు వేస్తూ నడుస్తున్నాడు. అల్లంత దూరంలోవున్న భర్తను చూసింది గంగాభవాని. తలుపు పక్కగా వీధి వాకిట్లో నిలబడింది. వీధిలో ఎవరూ లేరు.

ఈ పూట ఈయన సంగతేదో తేల్చుకోవాలి. అడుగో వస్తున్నాడు. వచ్చేశాడు. అరే! తనవైపు చూడడంలేదు. గంగాభవాని తలుపు బాదింది. అయినా అతడు తలెత్తి చూడలేదు. అటూ ఇటూ చూసింది. ప్రహరీగోడమీద కూర్చున్న కోడిపెట్టను రెండు చేతులతో పట్టుకుంది. జాకెట్‌లోనుంచి చీటీ తీసి కోడి కాలికి చుట్టింది. వీధిలో తల వంచుకుని, కాళ్ళీడ్చుకుంటూ పోతున్న చలపతి నెత్తిమీదకు విసిరింది.

కోడి "కిక్ కిక్" మంటూ చలపతి భుజంమీద వాలి, కిందకు దూకింది. దాని

కాలికి చుట్టివున్న ప్రేమలేఖ కిందపడింది.

చలపతి వంగి ఆ చీటీ తీసుకొని వెనక్కు తిరిగి చూశాడు. కుక్కుట రాయబారం నడిపిన భార్యామణి వాకిట్లో ఒయ్యారంగా నిల్చుని వలపు చూపుల్ని ఓరగా విసురుతూ, చిరునవ్వులు చిందిస్తూ కనిపించింది. వచ్చీరాని నవ్వొకటి భార్య ముఖంమీదకు విసిరి ముందుకు సాగిపోయాడు.

ఉత్తరం చదువుకొన్న చలపతి మనసు అడుసుతొక్కిన రేగడిమట్టిలా అయిపోయింది.

నాలుగు రోజులపాటు మనసులోనే మథనపడిన చలపతి పండుగ రెండు రోజులు వుండనగా తల్లితో అన్నాడు-

"పండక్కు అత్తగారింటికి వెళ్తున్నానే అమ్మా!" నోరు తెరిచి కొడుకు ముఖంలోకి చూసింది.

చలపతి గిర్రున తిరిగి తన గదిలోకి వెళ్ళాడు.

"మళ్ళీ నీకిదేం బుద్ధిరా!" తల్లి మాట వెనకనుంచి వినిపించింది. చలపతి చేతిలో వున్న కండువా చేతిలోనే వుండిపోయింది.

మంగమ్మ కొడుకు ముందుకు వెళ్ళి అడ్డంగా నిల్చుంది.

"నీకు పెళ్ళాం కావాలో, అమ్మ కావాలో తేల్చుకో."

చలపతి చేతిలోని కండువాను కొయ్యపెట్టెలోకి విసిరికొట్టాడు. మంగమ్మ విజయగర్వంతో కొడుకు జేబులో వంద రూపాయల నోటు కుక్కింది.

కళ్ళలో వత్తులు వేసుకొని భర్తకోసం ఎదురు చూస్తున్న గంగాభవానికి చలపతి తలవంచుకొని బస్టాండుకేసి నడవడం కనిపించింది.

అంతే! కాళ్ళలో సత్తువ ఎవరో లాగేసినట్లు అయింది.

✿ ✿ ✿

పోలేరమ్మ గుడి దగ్గర -మహాలక్ష్మమ్మ చెట్టుకింద-

"అద్దద్దా! అల్లల్లల్లా! ఆం- హూఁ!" మునివేళ్ళమీద నిల్చుని జుట్టు విరబోసుకుని ఊగుతున్న స్త్రీ చుట్టూ జనం చేరారు. కడవలకొద్దీ నీళ్ళూ-సాంబ్రాణి పొగా- జనం రొదా తిరణాలలా వుంది.

'తల్లీ, నువ్వు ఎవరివో చెప్పు?" అడిగాడు ఊరి పెద్ద.

"నీ కళ్లు పోయినయ్యిట్రా? నే నెవరో తెలియడంలా? అద్దద్దా! విరుచుకుతింటా! నలుచుకుతింటా!"

'తెలిసింది తల్లీ! శాంతించు. మొన్ననేగా కొలువులు కొలుచుకున్నాం' అన్నాడు ఒక పెద్దమనిషి.

'నా భక్తురాలికి అన్యాయం జరుగుతూ వుంటే చూస్తూ ఊరుకుంటానా? మీ గొడ్డూ గోదా నమిలేస్తాను.'

'క్షమించు తల్లీ! ఇప్పటికే ఊళ్లో ఎన్నో పశువులు గాలికుంటు వ్యాధికి బలి అయ్యాయి. చెప్పు తల్లీ, నీ భక్తురాలు ఎవరు?' అడిగాడు జనంలోనుంచి మరో పెద్దమనిషి.

'అద్దద్దా! ఆం- హూఁ!' పూనకం తారాస్థాయిని అందుకొన్నది.

ఇదంతా చూస్తున్న నాంచారమ్మకు మతిపోయినంత పని అయింది. అయో

మయంగా చూస్తూ నిలబడిపోయింది.

"అమ్మా! పోలేరమ్మ తల్లీ! నీ భక్తురాలు ఎవరు చెప్పు తల్లీ!" నాంచారమ్మ తెప్పరిల్లి అడిగింది.

"గంగాభవాని!" పళ్ళు పటపట కొరికింది.

చాలామంది ముఖముఖాలు చూసుకొన్నారు.

'ఆమెకు జరిగిన అన్యాయం ఏమిటో చెప్పు తల్లీ?' అడిగింది నాంచారమ్మ

'ఏడీ? వాడేడి? ఆ చలపతి ఏడీ? ఆ మంగమ్మ? ఏదీ? ఎక్కడ?'

జనాన్ని తోసుకుంటూ భద్రయ్య ముందుకు వచ్చాడు.

'ఏమిటిది? రా, ఇంటికి పోదాం' అన్నాడు.

"ఆఁ-ఎవడివిరా నువ్వు? నువ్వా? నీ ఇంట్లో పడి తినడం మొదలుపెట్టానురా! నీ గొడ్లు రెండు చచ్చాయి. ఇంకా చస్తాయి. నన్ను ఇంటికి పిలుస్తున్నావా?" గుడ్లు ఉరిమింది గణం పెరిగిన గంగాభవాని.

భద్రయ్యకు ఒళ్ళు జలదరించింది.

"తల్లీ! శాంతించు." చేతులు జోడించాడు భద్రయ్య.

"ఇంకెక్కడి శాంతిరా? ఆ చలపతిగాడిని ఈడ్చుకురండి. నలుచుకు తింటా."

జనంలోనుంచి ఒక్కొక్కరే చిన్నగా తప్పుకున్నారు.

మూడు రోజులనుంచి పోలేరమ్మ గుడిముందు చెట్టుకింద దిమ్మెమీద భైతాయించింది గణం పెరిగిన గంగాభవాని.

గణాచారి నాంచారమ్మా, తల్లీ, తండ్రీ ఆమెను కనిపెట్టుకొని వున్నారు.

మొదటి మూడు రోజులూ ఊళ్ళో వాళ్ళు గంగాభవాని గురించి చిత్రంగా, హేళనగా చెప్పుకొన్నారు.

ఈ వార్త పక్క ఊళ్ళకు పాకింది. ఊళ్ళో వాళ్ళకంటే పొరుగూళ్ళోవారికే భక్తిశ్రద్ధలు ఎక్కువయ్యాయి.

ఊళ్లోను, చుట్టుపక్కల ఊళ్ళలోను గొడ్ల జబ్బులు ఎక్కువయ్యాయి.

గంగాభవానికి సహాయంగా చుట్టుపక్కల ఊళ్ళ గణాచారులంతా అక్కడ చేరారు. ప్రతి నిమిషం వాళ్ళలో ఎవరో ఒకరికి గణం పెరుగుతూనే వుంది. ఊళ్ళో వాళ్లు భయపడిపోయారు. పోలేరమ్మ గుడికి సరఫరాలు చేరుతున్నాయి. అక్కడే వంటలూ, నైవేద్యాలూ చెల్లిపోతున్నాయి.

తప్పెట్లూ, తాళాలూ, భజనలు-వూరంతా హోరెత్తిపోతున్నది.

గణాచార్ల మధ్యలో గంగాభవాని కూర్చుని వున్నది. దిమ్మెమీద ఎత్తుగా కూర్చున్న ఆమె గ్రామ దేవతల పెద్దలా కనిపిస్తున్నది.

నాలుగోరోజు వూళ్ళో పెద్దలంతా వెళ్ళారు.

"ఏం చెయ్యమంటావు తల్లీ?" చేతులు జోడించి అడిగారు.

"వాణ్ణి-ఆ చలపతిగాణ్ణి లాక్కొచ్చి నా కాళ్ళమీద పడెయ్యండి..." అన్నది.

ఊరు ఊరంతా ఏకమై మంగమ్మ ఇంటిమీద పడింది.

'అన్నీ దొంగ ఎత్తులు. టక్కులమారి ముండ.' మొదటి రెండు రోజూలూ మంగమ్మ కోడల్ని దుమ్మెత్తి పోసింది. మూడో రోజుకు మంగమ్మ నోటికి తాళం పడింది. ఆ రాత్రి

మంగమ్మకు జ్వరం వచ్చింది. గొడ్లు చచ్చిపోయిన వాళ్ళంతా మంగమ్మను శాపనార్థాలు పెట్టారు.

ఇక చలపతి పని సరేసరి! మతిపోయినట్లయింది. ఇంట్లో దూరి, బయటి ముఖం చూడకుండా నిండా ముసుకుపెట్టుకొని పడుకున్నాడు.

తప్పెట్లూ, తాళాలూ, రణగొణధ్వని మంగమ్మ ఇంటికి దగ్గరౌతున్నాయి. మంగమ్మా చలపతీ భయంతో వణికిపోతున్నారు.

జనం ఇంటిముందుకువచ్చి పడ్డారు. గణాచారులు "చలపతీ, బయటికి రారా!" అంటూ అరిచారు.

తలుపులు తోసుకొని వూరిపెద్దలూ, గణాచారులూ లోపలకు జొరబడ్డారు.

మంగమ్మ ఏదో అంటున్నది. జనం అరుపుల్లో మంగమ్మ గొంతు కలిసిపోయింది.

✿ ✿ ✿

ఇద్దరు వ్యక్తులు చలపతిని రెక్క పట్టుకొని లాగి నిల్చోపెట్టారు. చలపతిని చూసి గంగాభవాని అపరకాళిలా లేచి నిల్చుంది. చలపతి ఊరేగింపు ముందువరసలో పిల్లిలా నడుస్తున్నాడు. గుంపులోపడి మంగమ్మ నడుస్తున్నది. ఊరేగింపు పోలేరమ్మ గుడిముందుకు వచ్చినది.

ముందువరసలో చలపతినిచూసి గంగాభవాని అపర కాళిలా లేచి నిల్చుంది. కళ్ళు ఎర్ర చేసింది. పళ్లు పటపట కొరికింది.

పక్కన వున్నవాళ్లు చలపతి చేతికి నీళ్ళ కడవలు అందిస్తున్నారు. చలపతి పైపంచె నడుముకు బిగించి ఐదు కడవల నీళ్ళు ఆమె నెత్తిన పోశాడు. సాంబ్రాణి పొగవేసి, వేపమండలతో విసిరాడు.

గంగాభవానిలో ఉధృతం తగ్గింది. గట్టిగా గాలి పీల్చి "ఎవడ్రా నువ్వు?" అన్నది.

"నేనే! చలపతిని. నీ భర్తను."

"ఏం కూశావురా? నువ్వు నా భర్తవా?" పళ్లు కొరికింది గంగాభవాని.

"కాదులే. గంగాభవాని భర్తను-చలపతిని."

'అట్టా చెప్పరా. గంగాభవాని నా భక్తురాలు. దాన్ని ఎందుకురా వదిలేశావ్?" గుడ్లు ఉరిమింది.

"తప్పే! క్షమించు. ఇకనుంచి నా భార్యను ప్రేమగా చూసుకుంటాను. మా ఇంటికి తీసుకెళ్తాను" అన్నాడు చలపతి భయం భయంగా.

'మాట తప్పావా నాలుక చీరేస్తా!'

'శాంతించు తల్లీ! మా గొడ్డూ, గోదను సల్లగా చూడు. ఇకనుంచి చలపతి నువ్వు చెప్పినట్టే నడుచుకుంటాడు.' జనంలోనుంచి అనేక కంఠాలు వినిపించాయి.

'ఏయ్ చలపతీ! మీ అమ్మ - ఆ మంగిముండ ఏదిరా?' బుసలు కొట్టింది గంగాభవాని.

జనం మంగమ్మను ముందుకు తోశారు.

మంగమ్మ కోడలి నెత్తిన రెండు కడవల నీళ్ళుపోసి, సాంబ్రాణి పొగవేసి, వేపమండలతో విసిరింది.

ఓరకంటితో అత్తను ఓసారి చూసి సొమ్మసిల్లిపడిపోయింది గంగాభవాని.

జనం వెంటరాగా మంగమ్మా, చలపతీ గంగాభవానిని ఇంటికి తీసుకొచ్చారు.

రెండు రోజులుగా వెటర్నరీ డాక్టర్లు గొడ్లకు చికిత్స ప్రారంభించారు. అంటువ్యాధులు చాలావరకు అప్పటికే తగ్గుముఖం పట్టాయి.

సంవత్సరం గిర్రున తిరిగింది.

పండంటి కొడుకును ఎత్తుకుంది గంగాభవాని.

పండుగరోజు గణాచారి నాంచారమ్మకు ఒడినిండా పిండివంటలు పెట్టి, కొత్త చీరకూడా ఇచ్చింది గంగాభవాని.

"ఇదేమిటమ్మాయిగోరూ! ఈ గణాచారిముండమీద ఇంత దయ పుట్టుకొచ్చింది?"

"నిజమే నాంచారీ! ఇదంతా నీ చలవే!"

"మధ్య నేనేం చేశాను తల్లీ?"

'అట్టా అనకు.'

"అమ్మాయిగోరూ! మీరు చాలా బాగా..."

'నువ్వూ అంతేనా?'

గణాచారి సమాధానం చెప్పకుండా ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ వెళ్ళిపోయింది.

(ఇండియా టు డే - 1991)